

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2005 m. rugsėjo 8 d.¹

I — Įžanga

II — Teisinis pagrindas

A — Bendrijos muitinės kodeksas

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su muitų teisės klausimais, pateiktais po 1997 m. įvykdyto neaiškios kilmės sviesto importo Bendrijos muitinės teritorijoje. Iš esmės šiuo atveju turi būti nustatyta, ar Bendrijos Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto nauja redakcija², priimta Reglamentu Nr. 2700/2000³, gali būti taikoma *atgaline data* ir kaip ši nuostata turėtų būti aiškinama⁴. Minėta nuostata konkrečiai numato, kokiomis aplinkybėmis sąžiningi skolininkai gali būti apsaugoti nuo teisiškai privalomų sumokėti maito sumų išieškojimo išleidus prekes, jeigu muitinėje nebuvo pastebėta klaida dėl lengvatinių statusą turinčių iš trečiųjų šalių importuojamų prekių.

2. Teisinį šios bylos pagrindą sudaro Muitinės kodekso nuostatos dėl skolos muitinei sumos įtraukimo į apskaitą ir skolininko informavimo (Muitinės kodekso 217 ir paskesni straipsniai).

3. Nuo 1994 m. sausio 1 d. galiojanti Muitinės kodekso 220 straipsnio originali redakcija atskirai numato:

„1. Jeigu skolą muitinei sudaranti maito suma nebuvo įtraukta į apskaitą vadovaujantis 218 ir 219 straipsniais arba jeigu ji buvo įtraukta į apskaitą nurodžius mažesnę už teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą, išieškotina maito suma arba papildomai išieškotina maito suma turi būti įtraukta į

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1), toliau — Muitinės kodeksas.

3 — 2000 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2700/2000, iš dalies pakeistas Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2913/92, nustatančiu Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 311, p. 17), toliau taip pat — Reglamentas Nr. 2700/2000.

4 — Dėl Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto naujos redakcijos aiškinimo taip pat žr. dar nagrinėjamą bylą *Allgemeine Schaeeps Agentuur Dordrecht* (C-311/04).

apskaitą per dvi dienas nuo tos dienos, kai muitinė sužinojo apie susidariusią padėtį ir galėjo apskaičiuoti teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą bei nustatyti skolininką (paskesnis įtraukimas į apskaitą). Šis terminas gali būti pratęstas vadovaujantis 219 straipsniu.

pakeistas 2000 m. gruodžio 19 d. įsigaliojusių Reglamentu Nr. 2700/2000 (toliau – Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto nauja redakcija)⁵, numato:

2. Išskyrus 217 straipsnio 1 dalies antroje ir trečiojoje pastraipose nurodytus atvejus, paskesnis įtraukimas į apskaitą neatliekamas, jeigu:

„2. Išskyrus 217 straipsnio 1 dalies antroje ir trečiojoje pastraipose nurodytus atvejus, paskesnis įtraukimas į apskaitą neatliekamas, jeigu:

<...>

<...>

b) teisiškai privaloma sumokėti maito suma nebuvo įtraukta į apskaitą dėl muitinės padarytos klaidos, kurios, yra pagrindo manyti, asmuo, privalėjęs sumokėti tokią pinigų sumą, negalėjo nustatyti, veikdamas sąžiningai ir laikydamasis visų galiojančių teisės aktų nuostatų, susijusių su muitinės deklaracijos pateikimu.“

b) teisiškai privaloma sumokėti maito suma nebuvo įtraukta į apskaitą dėl muitinės padarytos klaidos, kurios, yra pagrindo manyti, asmuo, privalėjęs sumokėti tokią pinigų sumą, negalėjo nustatyti, veikdamas sąžiningai ir laikydamasis visų galiojančių teisės aktų nuostatų, susijusių su muitinės deklaracijos pateikimu.

Jeigu prekių lengvatinis statusas nustatomas pagal administracinio bendradarbiavimo sistemą dalyvaujant trečiosios šalies institucijoms, kurios išduoda ne-

4. Naujos redakcijos Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punktas, iš dalies

5 – Žr. Reglamento Nr. 2700/2000 1 straipsnio 16 punktą ir 2 straipsnį.

tinkamą sertifikatą, toks išdavimas yra klaida, kurios nebuvo galima nustatyti pagal 1 dalį.

B — *Europos Bendrijų ir Estijos Respublikos sutartis dėl laisvosios prekybos*

Vis dėlto netinkamo sertifikato išdavimas nėra klaida, jeigu sertifikatas buvo išduotas pagal neteisingai eksportuotojo pateiktus faktus, išskyrus tuos atvejus, kai visų pirma yra aišku, kad sertifikatą išdavusios institucijos žinojo arba turėjo žinoti, kad prekės neatitiko reikalavimų, pagal kuriuos taikomas preferencinis režimas.

5. Europos Bendrijų ir Estijos Respublikos sutartis dėl laisvosios prekybos⁶, pasirašytos 1994 m. liepos 18 d. Briuselyje, sudėtinė dalis yra Protokolas Nr. 3 Dėl prekių kilmės ir administracinio bendradarbiavimo metodų, kurio nauja redakcija įsigaliojo 1997 m. balandžio 1 d.⁷ (toliau – Protokolas Nr. 3).

Apmokestinamasis asmuo gali įrodyti, jog buvo sąžiningas, jeigu yra akivaizdu, jog vykdydamas atitinkamas operacijas jis dėjo visas pastangas, kad įvykdytų visas preferencinio režimo taikymo sąlygas.

6. Estijos kilmės prekių importui į Bendriją taikomos sutarties dėl laisvosios prekybos nuostatos, pagal Protokolo Nr. 3 16 straipsnį pateikus prekių judėjimo sertifikatą EUR.1, kurio pavyzdys pateikiamas III priede.

Vis dėlto apmokestinamas asmuo negali įrodyti, jog buvo sąžiningas, tuo atveju, kai Europos Komisija *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą, kuriame teigiama, kad yra abejonių dėl tinkamo preferencinių susitarimų taikymo jas gaunančioje šalyje.“

6 — Europos Bendrijos, Europos atominės energijos bendrijos ir Europos anglių ir plieno bendrijos bei Estijos Respublikos sutartis dėl laisvosios prekybos ir su ja susijusių dalykų (OL L 373, p. 2) (toliau – sutartis dėl laisvosios prekybos). Sutartis dėl laisvosios prekybos vėliau buvo pakeista Europos sutartimi, steigiančia Europos bendrijų bei jų valstybių narių ir Estijos Respublikos asociaciją (pasirašyta 1995 m. birželio 12 d. Liuksemburge, OL L 68, p. 3). Atsižvelgiant į šioje byloje reikšmingą laikotarpį, taikoma sutartis dėl laisvosios prekybos.

7 — 1997 m. kovo 6 d. Europos Bendrijos ir Estijos Respublikos Jungtinio komiteto sprendimas Nr. 1/97 dėl Protokolo Nr. 3, pridėto prie Europos Bendrijos, Europos atominės energijos bendrijos ir Europos anglių ir plieno bendrijos bei Estijos Respublikos sutarties dėl laisvosios prekybos bei su prekyba susijusių dalykų, pakeitimo (OL L 111, p. 1). Šis sprendimas pagal jo 2 straipsnį įsigaliojo 1997 m. balandžio 1 dieną.

7. Protokolo Nr. 3 17 straipsnio „Prekių judėjimo sertifikato EUR.1 išdavimo procedūra“ 3 dalis numato:

„Kreipdamasis dėl sertifikato <...> EUR.1, eksportuotojas turi būti pasirengęs, eksportuojančios šalies, kurioje buvo išduotas sertifikatas <...> EUR.1, muitinės pareigūnams reikalaujant, pateikti bet kuriuo metu visus reikalingus prekių kilmę įrodančius dokumentus, taip pat įvykdyti kitus šio protokolo reikalavimus.“

8. Pagal to paties protokolo 28 straipsnio 1 ir 3 dalis:

„1. Eksportuotojas, siekiantis gauti sertifikatą EUR.1, mažiausiai dar trejus metus turi saugoti dokumentus, numatytus 17 straipsnio 3 dalyje.

<...>

3. Eksportuojančios šalies muitinės, kuriose buvo išduotas sertifikatas <...> EUR.1, mažiausiai trejus metus privalo saugoti prašymus išduoti sertifikatus <...>.“

9. Protokolo Nr. 3 32 straipsnio 1 ir 3 dalys, pavadintos „Kilmės įrodymo patikrinimas“, numato:

„1. Kilmės įrodymų patikrinimas išleidus prekes vykdomas atsitiktine tvarka, ar kai importuojančios valstybės muitinės pareigūnai abejoja dėl tokių dokumentų autentiškumo, atitinkamų produktų kilmės statuso arba kitų šio protokolo reikalavimų vykdymo.“

<...>

3. Patikrinimą atlieka eksportuojančios šalies atsakingi muitinės pareigūnai. Tam jie turi teisę pareikalauti bet kokių įrodymų ir atlikti bet kokią buhalterinių dokumentų patikrinimą ar bet kokią kitą, jų manymu, naudingą patikrinimą.“

10. Protokolo Nr. 3 31 straipsnio 2 dalis toliau numato, kad Bendrija ir Estija administracinio bendradarbiavimo pagrindu teikia viena kitai pagalbą atliekant prekių judėjimo

sertifikatų EUR.1 bei deklaracijų autentiškumo ir tikslumo patikrinimą pagal šiuose dokumentuose nurodytus duomenis.

sertifikatas EUR.1, išduotas Estijos muitinės, eksportuotojo, Estijos įmonės *AS Lacto Ltd* (toliau – *Lacto*), prašymu.

III — Faktinės aplinkybės ir pagrindinė byla

11. 1997 m., prieš Estijos Respublikos įstojimą į Europos Sąjungą, iš Estijos į Bendriją taikant preferencinį muitų tarifą buvo eksportuojamas sviestas. Šis preferencinis tarifas taikytas remiantis Europos Bendrijų ir Estijos Respublikos sutartimi dėl laisvosios prekybos.

12. Nyderlandų įmonė *Beemsterboer Coldstore Services BV* (toliau – *Beemsterboer*), veikdama kaip muitinės tarpininkas, „deklaravo“ šį sviestą ir įmonės *Hoogwegt International BV* (toliau *Hoogwegt*) pavedimu pateikė kompetentingoms Nyderlandų institucijoms kelias deklaracijas dėl prekių išleidimo į laisvą apyvartą.

13. Muitinės deklaracijose Estija nuolat buvo nurodoma kaip sviesto kilmės šalis. Sviesto kilmei įrodyti kartu su kiekviena muitinės deklaracija buvo pateikiamas prekių judėjimo

14. Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo duomenimis, įmonės *Hoogwegt* atstovai prieš sudarydami sutartį su *Lacto* daug kartų lankėsi šioje įmonėje, norėdami patikrinti jos patikimumą. Be to, įmonė *Hoogwegt* sutartyje su *Lacto* numatė tokias sąlygas, kad sviestas turi būti eksportuojamas kartu su dokumentais, įrodančiais Estijos kilmę, taip pat pridėdant prekių judėjimo sertifikatą EUR.1 bei aiškiai nurodant sviesto kilmę ant pakuotės.

15. Tačiau 2000 m. kovo mėn. išaiškėjus karuselinio sukčiavimo požymiams⁸ parduodant sviestą tarp Europos Bendrijos ir Estijos, Europos Bendrijos Komisijos sudaryta delegacija, bendradarbiaudama su nacionaline muitine, atliko patikrinimą. Visų pirma patikrinta įmonė *Lacto*. Patikrinimo metu taip pat patikrinti ir ieškovės pateikti prekių judėjimo sertifikatai EUR.1.

⁸ — Sviesto eksportas iš Bendrijos į Estiją ir tolesnis sviesto importas į Bendriją.

16. Įmonė *Lacto* negalėjo pagrįsti į Bendriją eksportuojamo sviesto estiškos kilmės, be to, pažymėtina, jog *Lacto* neišsaugojo originalų, patvirtinančių eksportuojamo sviesto kilmę. Tuo pačiu metu paaiškėjo, kad Estijos muitinė anksčiau niekada tinkamai netikrino įmonės *Lacto*, ir tik kartais, išduodama prekių judėjimo sertifikatus EUR.1, prašydavo pateikti bendrus dokumentus, pavyzdžiui, sutartis dėl pieno tiekimo, ir atitinkamus duomenis.

17. 2000 m. liepos 14 d. Sprendimu Talino (Estija) muitinės inspekcija pripažino sertifikatus EUR.1 negaliojančiais ir juos panaikino. Tačiau *Lacto* pateikus skundą Estijos muitinei (*Estonian Customs Board*), sprendimas panaikinti šiuos sertifikatus 2000 m. rugsėjo 11 d. Sprendimu dėl formalių priežasčių buvo pripažintas negaliojančiu⁹.

18. Vėliau Nyderlandų muitinė iš bendrovės *Beemsterboer* išieškojo išleidus prekes 1 697 095,50 HFL (770 107,36 EUR) muitų. Tačiau atmetus bendrovės *Beemsterboer*

skundą dėl šio išieškojimo, ji pareiškė ieškinį *Gerechtshof Amsterdam* (toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, arba nacionalinis teismas).

IV — Prašymas priimti prejudicinį sprendimą ir byla Teisingumo Teisme

19. 2004 m. birželio 14 d. Sprendimu *Gerechtshof Amsterdam* muitinės bylų skyriaus teisėjų kolegija nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar nauja <...> (Muitinės kodekso) 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakcija taikoma tuo atveju, kai skola muitinei atsirado ir išieškojimas išleidus prekes buvo įvykdytas iki šios nuostatos įsigaliojimo?
2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą yra teigiamas, ar EUR.1 sertifikatas, kuris iš esmės negali būti pripažintas neteisingu, nes prekių, kurioms sertifikatas buvo išduotas, kilmė negalėjo būti patvirtinta patikrinimu išleidus prekes, kai vien dėl šios priežasties atsisakyta prekėms taikyti preferencinį režimą, yra „neteisin-

⁹ – *Beemsterboer* ir *Hoogwegt* duomenimis, negaliojančiu pripažinta dėl kompetencijos trūkumo.

gas sertifikatas“ <...> (Muitinės kodekso) 220 straipsnio 2 dalies b punkto naujo teksto prasme ir, jei taip nėra, ar suinteresuotoji šalis vis dėlto gali sėkmingai remtis šia nuostata?

V — Vertinimas

A — Dėl pirmojo prejudicinio klausimo: Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto naujos redakcijos taikymas atgaline data

3. Jei atsakymas į antrąjį klausimą yra teigiamas, kam tenka pareiga įrodyti, kad sertifikatas yra pagrįstas eksportuotojo klaidingu faktų nurodymu, arba kas turi įrodyti, kad sertifikatą išdavusios institucijos akivaizdžiai žinojo ar turėjo žinoti, jog prekėms negalėjo būti taikomas preferencinis režimas?

4. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą yra neigiamas, ar suinteresuotoji šalis gali sėkmingai remtis <...> (Muitinės kodekso) 220 straipsnio 2 dalies b punktu, koks jis buvo iki 2000 m. gruodžio 19 d., tuo atveju, kai vėliau negali būti nustatyta, ar EUR.1 sertifikato išdavimo metu muitinė turėjo pagrįstą priežastį jį išduoti?

21. Pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar Muitinės kodekso nauja 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakcija gali būti taikoma taip pat ir atsiradusiai skolaui muitinei, kurios išieškojimas išleidus prekes buvo pradėtas iki šios nuostatos įsigaliojimo.

22. 2000 m. gruodžio 19 d. įsigaliojęs Reglamentas Nr. 2700/2000, numatantis Muitinės kodekso naują 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakciją, nenumato jokių pereinamųjų nuostatų. Todėl nagrinėjant šį klausimą reikia nustatyti, ar nauja redakcija gali būti taikoma atgaline data. Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, tai priklauso visų pirma nuo to, ar nuostata yra procesinė, ar materialinė norma. *Procesinės normos* paprastai taikomos visiems jų įsigaliojimo metu nagrinėjamiems teisiniam

20. Šioje Teisingumo Teismo byloje rašytines pastabas pateikė *Beemsterboer* ir *Hoogwegt*. Be to, rašytines pastabas taip pat pateikė Nyderlandų, Italijos vyriausybės ir Komisija.

ginčams, o *materialinės normos* paprastai aiškinamos kaip netaikomos iki jų įsigaliojimo buvusiems teisiniams santykiams¹⁰.

23. Ankstesnėje Muitinės kodekso 217–221 straipsnių redakcijoje, t. y. Reglamente Nr. 1697/79¹¹, procesinės ir materialinės normos buvo tarpusavyje susijusios ir neatskiriamos. Teisingumo Teismo nuomone, šios normos sudarė nedalomą visumą ir dėl jų galiojimo laiko atžvilgiu negalėjo būti vertinamos atskirai¹². Šioje byloje neaišku, ar Muitinės kodekso 217–221 straipsniai sudaro tokią nedalomą visumą, ar kiekviena iš šių normų gali būti vertinama atskirai¹³. Pažymėtina, kad šiuo konkrečiu atveju svarbi norma, Muitinės kodekso 220 straipsnis, turi tiek procesinės, tiek materialinės normos elementų.

24. Pagal šios nuostatos tekstą ir reglamentavimo turinį galima būtų daryti prielaidą, jog ši nuostata turi daugiau procesinės normos elementų; Muitinės kodekso 220 straipsnis numato „įtraukimą į apskaitą“, nustato terminą, o dėl skolos muitinei dydžio nenumato jokių savarankiškų nuostatų, tik nurodo „teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą“. Tačiau atsizvelgus į tai, kad šia nuostata, taip pat ir nauja jos teksto redakcija, siekiama užtikrinti pusiausvyrą tarp institucijų biudžetinių interesų ir skolininko teisėtų lūkesčių, tampa akivaizdu, kad ji *taip pat* nustato materialinę normą: Muitinės kodekso 220 straipsnis skirtas išaiškinti klausimą, ar skolininkas privalo mokėti (vėliau sumokėti) teisiškai privalomą maito sumą, ar ne.

25. Kadangi tai nėra gryna procesinė norma, pagrindinėje byloje, kai skola muitinei atsirado iki 2000 m. gruodžio 19 d. ir buvo įvykdytas išieškojimas išleidus prekes, būtų taikoma Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto originalo redakcija, bet ne nauja teksto redakcija¹⁴.

10 — Žr. tik 1981 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Salumi ir kt.*, dar vadinamą *Salumi II* (212/80 iki 217/80, Rink. p. 2735, 9 punktas); 1993 m. liepos 6 d. Sprendimą *CT Control (Rotterdam)* ir *JCT Benelux prieš Komisiją* (C-121/91 ir C-122/91, Rink. p. I-3873, 22 punktas); 1999 m. rugsėjo 7 d. Sprendimą *De Haan* (C-61/98, Rink. p. I-5003, 13 punktas); 2002 m. lapkričio 14 d. Sprendimą *Ilumitrónica* (C-251/00, Rink. p. I-10433, 29 punktas) ir 2004 m. liepos 1 d. Sprendimą *Tsapalas ir Diamantakis* (C-361/02 ir C-362/02, Rink., p. I-6405, 19 punktas).

11 — 1979 m. liepos 24 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1697/79 dėl iš mokesčių mokėtojo dar neįieškotų prekių importo ar eksporto muitų, privalomų pagal muitinės tvarką, paskesnio išieškojimo (OL L 197, p. 1).

12 — Sprendimas *Salumi II* (minėtas 10 išnašoje, 11 punktas) ir 1997 m. lapkričio 6 d. Sprendimas *Consechuneca* (C-261/96, Rink. p. I-6177, 17 punktas).

13 — Dėl tokio įvairių Muitinės kodekso nuostatų atskiro vertinimo žr., *inter alia*, generalinio advokato F. G. Jacobs 2005 m. birželio 30 d. Išvadą byloje *Molenberguatie* (C-201/04, nagrinėjama Teisme, 40 ir paskesni punktai). Taip pat 2003 m. kovo 13 d. Sprendimas *Nyderlandai prieš Komisiją* (C-156/00, Rink. p. I 2527, 35, 36 ir 62–67 punktai) gali būti suprantamas taip, jog Muitinės kodekso atitinkamos nuostatos vertinamos ne bendrai, o atskirai.

14 — Žr. sprendimą *Nyderlandai prieš Komisiją* (minėtas 13 išnašoje, 36 punktas) ir sprendimą *Ilumitrónica* (minėtas 10 išnašoje, 30 ir 36 bei paskesni punktai), susijusius su santykiu tarp Muitinės kodekso ir jo ankstesnės redakcijos pagal Reglamentą Nr. 1697/79. Dėl santykio tarp Reglamento Nr. 1697/79 ir prieš jį galiojusios nacionalinės teisės taip pat žr. sprendimą *Salumi II* (minėtas 10 išnašoje, 12, 15 ir 16 punktai); sprendimą *Consechuneca* (nurodytas 12 išnašoje, 18, 21 ir 23 punktai) ir 1993 m. balandžio 1 d. Sprendimą *Lageder ir kt.* (C-31/91 ir C-44/91, Rink. p. I-1761, 26 punktas).

26. Tačiau, remiantis Teisingumo Teismo praktika, materialinės teisės normos išimtinai gali būti aiškinamos ir kaip apimančios situacijas iki jų įsigaliojimo, „kai iš jų turinio, tikslo ar struktūros aiškiai matyti, kad joms turi būti priskirtas toks poveikis“¹⁵. Vis dėlto toks poveikis negali kelti grėsmės *teisinio saugumo* ir *teisėtų lūkesčių* principams, kuriais yra pagrįstas draudimas taikyti materialines normas atgaline data¹⁶. Materialinės teisės Bendrijos normų taikymas atgaline data leidžiamas tik tuomet, „kai to reikalauja siekiamas tikslas ir yra tinkamai atsižvelgiama į suinteresuotųjų asmenų teisėtus lūkesčius“¹⁷.

27. Šiuo atveju nepažeidžiamas nei teisinio saugumo, nei teisėtų lūkesčių principas. Nė vienas iš minėtų principų nedraudžia taikyti

15 — 1993 m. liepos 15 d. Sprendimas *GruSa Fleisch* (C-34/92, Rink. p. I-4147, 22 punktas) ir 2002 m. rugsėjo 24 d. Sprendimas *Flack ir kt. Prieš Komisiją* (C-74/00 P ir C-75/00 P, Rink. p. I-7869, 119 punktas) bei sprendimas *Salumi II* (minėtas 10 išnašoje, 9 punktas); taip pat žr. 1985 m. sausio 29 d. Sprendimą *Gesamthochschule Duisburg* (234/83, Rink. p. 327, 20 punktas).

16 — Sprendimas *Salumi II* (minėtas 10 išnašoje, 10 punktas); sprendimas *GruSa Fleisch* (minėtas 15 išnašoje, 22 punktas) ir 1982 m. vasario 10 d. Sprendimas *Bout* (21/81, Rink. p. 381, 13 punktas).

17 — 1979 m. sausio 25 d. Sprendimas *Racke* (98/78, Rink. p. 69, 20 punktas) ir sprendimas *Decker* (99/78, Rink. p. 101, 8 punktas) bei sprendimas *Salumi II* (minėtas 10 išnašoje, 10 punktas); sprendimas *GruSa Fleisch* (minėtas 15 išnašoje, 22 punktas); sprendimas *Falck* (minėtas 15 išnašoje, 119 punktas); 2004 m. liepos 15 d. Sprendimas *Gerekens ir kt.* (C-459/02, Rink. p. I-7315, 23 ir 24 punktai) ir 2005 m. balandžio 26 d. Sprendimas *Stichting „Goed Wonen“* (C-376/02, Rink. p. I-3945, 32 ir 33 punktai). Čia nurodyta teismo praktika yra susijusi su įstatymų leidėjo įvirtintu galiojimu atgaline data. Tačiau, kaip paaiškėjo iš sprendimų *Salumi II* ir *Falck*, Teisingumo Teismas tokia teismo praktika taip pat remiasi išimtinais atvejais, nustatydamas materialinės Bendrijos teisės normas taikymą atgaline data.

Muitinės kodekso naujos 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakcijos atgaline data.

28. *Teisinio saugumo principas* yra vienas iš pagrindinių Bendrijos teisės principų, kuris, be kita ko, reikalauja, kad teisės aktai būtų *aiškūs* ir tikslūs tam, kad teisės subjektai galėtų aiškiai žinoti savo teises ir pareigas ir atitinkamai jomis remtis¹⁸.

29. Muitinės kodekso naujos 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakcijos tikslas iš esmės yra: kodifikuojant ir tikslinant iki šiol buvusią teisinę padėtį, sukurti daugiau teisinio aiškumo muitinės išieškojimo išleidus prekes srityje. Šiuo straipsniu, kaip teisingai nurodė Komisija, siekiama ne pakeitimo, bet aiškumo konkrečiais atvejais, kai taikomas preferencinis režimas trečiųjų šalių prekių atžvilgiu. Priimdamas minėtas nuostatas Bendrijos įstatymų leidėjas manė esant būtina aiškiau apibrėžti „klaidos, kurią padaro muitinė“, ir „sąžiningo mokesčių mokėtojo“ sąvokas¹⁹.

18 — Nustatėvęjusi teismo praktika; žr. 2005 m. balandžio 14 d. Sprendimą *Belgija prieš Komisiją* (C-110/03, Rink. p. I-2801, 30 punktas) ir 2005 m. birželio 7 d. Sprendimą *Vereniging voor Energie, Milieu en Water ir kt.* (C-17/03, Rink. p. I-4983, 80 punktas) bei atitinkamai tolesnes nuorodas.

19 — Žr. Reglamento Nr. 2700/2000 vienuoliktą preambulės konstatuojamąją dalį.

30. Jau iš Reglamento Nr. 1697/79 5 straipsnio 2 dalies, Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto originalios redakcijos, turinio aiškinimo paaiškėjo svarbiausi elementai, aiškiai įtvirtinti šios nuostatos naujoje redakcijoje. Pavyzdžiui, jau tuomet buvo laikoma, kad neteisingas prekių judėjimo sertifikato EUR.1 išdavimas *nėra* klaida, jeigu šis sertifikatas remiasi klaidingais eksportuotojo nurodytais duomenimis, nebent jį išduodančios valdžios institucijos žinojo arba turėjo žinoti, jog atitinkamos prekės neatitinka preferencinio režimo sąlygų²⁰. Taigi Muitinės kodekso nauja 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakcija buvo siekiama ne teisinės padėties pakeitimo, bet teisinio aiškumo ir todėl teisinio saugumo užtikrinimo.

32. Muitinės kodekso nauja 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakcija ne susilpnina, bet sustiprina atitinkamo ūkio subjekto teisėtų lūkesčių apsaugą, muitinėms padarius klaidų dėl trečiųjų šalių kilmės prekių lengvatinio statuso. Dar ankstesnė šios nuostatos redakcija, muitinei padarius klaidą, buvo taikoma siekiant išsiaiškinti, kokiomis sąlygomis privaloma sumokėti maito suma negali būti vėliau išieškoma iš sąžiningo skolininko saugant jo teisėtus lūkesčius²², ir prie tokių klaidų šios nuostatos prasme pagal originalią redakciją buvo priskiriamas ir „neteisingo sertifikato“ išdavimas dėl prekių, kilusių iš trečiųjų šalių, lengvatinio statuso. Nauja šios nuostatos redakcija, kaip jau buvo minėta, siekiama tik iki šiol buvusios teisinės padėties kodifikavimo ir patikslinimo būtent šiuo specialiu atveju.

31. *Teisėtų lūkesčių apsaugos principas* taip pat yra vienas iš pagrindinių Bendrijos principų. Remiantis Teisingumo Teismo praktika, bet kuris ūkio subjektas, kuriam institucija suteikė pagrįstų lūkesčių, gali remsis teisėtų lūkesčių principu²¹.

33. Kadangi nauja Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakcija iš esmės paaiškina, bet nekeičia ankstesnės teisinės padėties, tad ir taikant minėtos nuostatos naują redakciją atgaline data nekyla pavojus dėl neteisėto ūkio subjektų *diskriminavimo*²³, atsižvelgiant į tai, ar kompetentinga institucija išieškojo

20 — Žr. 1996 m. gegužės 14 d. Sprendimą *Faroe Seafood ir kt.* (C-153/94 ir C-204/94, Rink. p. I-2465, 91–97 punktai, *inter alia*, 92, 95 ir 97 punktai) ir Muitinės kodekso naują 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečiosios pastraipos redakciją.

21 — Nusistovėjusi teismo praktika; žr. sprendimą *Gerekens* (minėtas 17 išnašoje, 28 punktas) ir sprendimą *Vereniging voor Energie, Milieu en Water* (minėtas 18 išnašoje, 73 punktas) bei 2004 m. liepos 15 d. Sprendimą *Di Lenardo ir Dilexport* (C-37/02 ir C-38/02, Rink. p. I-6945, 70 punktas) su kitais nurodymais.

22 — Dėl Reglamento Nr. 1697/79 5 straipsnio 2 dalies ankstesnės redakcijos žr. 1993 m. balandžio 1 d. Sprendimą *Hewlett Packard* (C-250/91, Rink. p. I-1819, 46 punktas).

23 — Dėl pavojaus taikant materialinės teisės normas atgaline data žr., *inter alia*, sprendimą *Salumi II* (minėtas 10 išnašoje, 14 punktas).

teisiškai privalomas sumokėti pinigų sumas iki 2000 m. gruodžio 19 d., ar įsigaliojus naujai minėtos nuostatos redakcijai.

34. Nei teisinio saugumo bei teisėtų lūkesčių apsaugos principas, nei lygiateisiškumo principas nedraudžia taikyti Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto naujos redakcijos atgaline data.

35. Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, darytina išvada, kad Muitinės kodekso nauja 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakcija taikoma ir muitinės skoloms, kurios atsirado ir kurių išieškojimas išleidus prekes buvo pradėtas iki minėtos nuostatos įsigaliojimo.

B — Dėl antrojo prejudicinio klausimo: neteisingo prekių judėjimo sertifikato EUR.1, nesant įrodymų, vertinimas

Dėl antrojo klausimo pirmos dalies: „neteisingo sertifikato“ sąvoka

36. Antrojo klausimo pirma dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, kaip turi būti aiški-

nama „neteisingo sertifikato“ sąvoka Muitinės kodekso naujos 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakcijos prasme. Iš esmės šis teismas klausia, ar sertifikatas yra neteisingas sertifikatas, jeigu atlikus prekių, kurioms išduotas prekių judėjimo sertifikatas EUR.1, patikrinimą išleidus prekes, jų kilmė negali būti patvirtinta.

37. Šios klausimo dalies pagrindas yra tai, kad šiuo atveju remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodyta situacija negalima aiškiai nustatyti, ar ginčijamas prekių judėjimo sertifikatas EUR.1 yra teisingas, ar neteisingas. Nors ir nėra aiškių įrodymų dėl sertifikatų neteisningumo, kita vertus, jų teisingumas negali būti patvirtintas, nes eksportuojanti įmonė *Lacto* neišsaugojo reikalingų dokumentų originalų.

38. Remiantis Sutarties dėl laisvosios prekybos Protokolo Nr. 3 16 straipsniu, iš Estijos į Bendriją įvežamų prekių estiška kilmė minėto protokolo prasme įrodoma pateikus prekių judėjimo sertifikatą EUR.1. Toks sertifikatas yra importuojamos prekės kilmę patvirtinantis dokumentas²⁴ ir pateikiamas

²⁴ — Dėl panašių sutarčių taip pat žr. 1993 m. gruodžio 7 d. Sprendimą *Huygen* (C-12/92, Rink. p. I-6381, 16 punktas); sprendimą *Faroe Seafood ir kt.* (minėtas 20 išnašoje, 16 punktas) ir 1995 m. vasario 23 d. Sprendimą *Bonapharma* (C-334/93, Rink. p. I-319, 16 punktas).

kompetentingoms muitinės institucijoms siekiant taikyti preferencinį režimą.

39. Tačiau prekių judėjimo sertifikate EUR.1 nurodytų prekės kilmės duomenų teisingumas, kaip yra šiuo atveju, gali būti patikrintas atliekant įrodymų patikrinimą išleidus prekes, *įskaitant Bendrijos patikrinimus*²⁵. Dėl tokio patikrinimo pasekmių sprendime *Faroe Seafood* Teisingumo Teismas nurodė:

„Kai patikrinimas išleidus prekes neleidžia patvirtinti sertifikate EUR.1 nurodytos prekės kilmės, <...> darytina išvada, kad jos kilmė yra *nežinoma*, todėl sertifikatas EUR.1 ir preferencinis muitų tarifas buvo suteikti klaidingai. Tokiu atveju importuojančios prekes valstybės narės muitinės privalo reikalauti sumokėti importo metu neišieškotus importo muitus“²⁶.

40. Prekių judėjimo sertifikato EUR.1 įrodymoji galia gali būti paneigta atlikus patikri-

25 – Sprendimas *Faroe Seafood* (minėtas 24 išnašoje, 16 punkto pirmas sakinyš); taip pat žr. sprendimą *Huygen* (minėtas 24 išnašoje, 16 punktas) ir 1997 m. liepos 17 d. Sprendimą *Pascoal & Filhos* (C-97/95, Rink. p. I-4209, 30 punktas).

26 – Sprendimas *Faroe Seafood* (minėtas 24 išnašoje, 16 punkto antras ir trečias sakiniai; išskirta mano); taip pat žr. sprendimą *Huygen* (minėtas 24 išnašoje, 16 ir 17 punktai) ir sprendimą *Pascoal & Filhos* (minėtas 25 išnašoje, 30 punktas).

nimą išleidus prekes²⁷. Jeigu patikrinimas išleidus prekes leidžia daryti išvadą, kad ginčijama prekė yra *nežinomos kilmės*, sertifikatas EUR.1 neišvengiamai bus laikomas *klaidingai suteiktu* sertifikatu, nors jame ir bus nurodyta konkreti valstybė kaip prekės kilmės valstybė. Kitais žodžiais tariant, nežinoma prekės kilmė ir neteisingas prekių judėjimo sertifikatas EUR.1 yra dvi to paties medalio pusės.

41. Jeigu prekių judėjimo sertifikatas EUR.1 šiuo atveju būtų laikomas *teisingu*, jis galėtų būti toliau pateikiamas kaip atitinkamas prekės kilmės įrodymas ir tokios prekės atžvilgiu būtų taikomas preferencinis režimas, nors patikrinimas išleidus prekes ir patvirtintų, jog prekė yra *nežinomos kilmės*. Tuomet kompetentingos institucijos galbūt dėl neapdairumo suteiktų tokiai prekei pre-

27 – Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimą *Pascoal & Filhos* (minėtas 25 išnašoje, 35, 36 ir 41 punktai) ir sprendimą *Faroe Seafood* (minėtas 24 išnašoje, 63 punktas).

Be to, šiuo atveju, skirtingai nei sprendime *Faroe Seafood* (minėtas 24 išnašoje, 5, 6 ir 17 bei paskesni punktai), remiantis turima informacija dėl *faktinio patikrinimo rezultato* nebuvo jokių nuomonių nesutapimų su Estijos muitine. Estijos muitinė nepanaikino prekių judėjimo sertifikatų EUR.1 galiojimo muitų išieškojimo išleidus prekes metu grynai dėl formalių priežasčių (žr. šios išvados 17 punktą). Tačiau Nyderlandų muitinė įvežamą sviestą pradėjo vertinti kaip neiškos kilmės sviestą ir būtent tada, kai tik paaiškėjo patikrinimo išleidus prekes rezultatai.

ferencinį režimą, nors ši prekė ir neatitiktų visų būtinų sąlygų. Tokiais atvejais importuojant prekes padaugėtų nusižengimų ir apgavysčių atvejų.

Muitinės kodekso nauja 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakcija ir tuomet, kai nėra jokio „neteisingo sertifikato“ šios nuostatos antrosios pastraipos prasme.

42. Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į antrojo klausimo pirmą dalį reikia atsakyti taip:

44. Atsižvelgus į pagrindinės bylos aplinkybes, kaip jau buvo minėta, darytina išvada, jog sertifikatas yra neteisingas. Todėl į antrojo klausimo antrą dalį atsakyti nereikia.

Kai atlikus patikrinimą išleidus prekes sertifikate EUR.1 nurodyta prekių kilmė nebegali būti patvirtinta, šis sertifikatas turi būti laikomas „neteisingu sertifikatu“ Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto redakcijos, iš dalies pakeistos Reglamentu Nr. 2700/2000, prasme.

C — Dėl trečiojo prejudicinio klausimo: pareigos įrodyti paskirstymas

Dėl antrojo klausimo antros dalies: Muitinės kodekso naujos 220 straipsnio 2 dalies b punkto teksto redakcijos taikymas, nesant „neteisingo sertifikato“

43. Antrojo klausimo antra dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš dalies klausia, ar galima remtis

45. Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori sužinoti, kam tenka pareiga įrodyti, kad prekių judėjimo sertifikatas EUR.1 buvo išduotas remiantis neteisingais eksportuotojo nurodytais faktiniais duomenimis; taip pat, kam tenka pareiga įrodyti, kad buvo akivaizdu, jog šį sertifikatą išdavusi institucija žinojo arba turėjo žinoti, jog prekės neatitinka preferenciniam režimui taikyti reikalingų sąlygų. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia dėl pareigos įrodyti Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečiosios pastraipos teksto naujoje redakcijoje nurodytas sąlygas.

Dėl Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečiosios pastraipos naujos redakcijos pirmos dalies: įrodinėjimo pareigos paskirstymas eksportuotojui pateikus neteisingus duomenis

neteisingai nurodė faktinius duomenis ir tai lėmė, jog buvo išduotas neteisingas sertifikatas.

46. Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečiosios pastraipos naujos redakcijos pirma dalis numato išimtį iš įstatyminės klaidos prezumpcijos, kuri įtvirtinta antroje pastraipoje. Klaidingo prekių judėjimo sertifikato EUR.1 išdavimas *išimties tvarka nėra laikomas klaida*, jeigu sertifikatas buvo išduotas pagal neteisingai eksportuotojo nurodytus faktinius duomenis.

47. Remiantis bendromis procesinės teisės taisyklėmis pareiga įrodyti tenka tam, kuris remiasi atitinkamos nuostatos sąlygomis.

48. Įprastu atveju Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečiosios pastraipos naujos redakcijos pirmoje dalyje numatyta išimtimi remtūsi ta institucija, kuri yra atsakinga už paskesnę teisiškai privalomos sumokėti sumos įtraukimą į atskaitą. Taigi iš esmės šiai institucijai, kuri paprastai yra importuojančios valstybės narės muitinė, tenka pareiga įrodyti, kad eksportuotojas

49. Toks įrodinėjimo pareigos paskirstymas yra pagrįstas, nes institucija paprastai yra geresnėje padėtyje atliekant šią pareigą nei importuojanti įmonė. Muitinė administracinio tarpusavio bendradarbiavimo pagrindu gali kreiptis į trečiosios šalies institucijas prašydama suteikti informacijos, *kokie duomenys* buvo iš tiesų nurodyti ir *kuo yra pagrįstas* prekių judėjimo sertifikato EUR.1 turinys. Dėl to sutarties dėl laisvosios prekybos priedo – Protokolo Nr. 3 28 straipsnio 3 dalis aiškiai numato, kad prašymas išduoti sertifikatą turi būti saugomas mažiausiai trejus metus. Ar eksportuotojo prašyme pateikti duomenys yra *teisingi, ar klaidingi*, turi būti įvertinta remiantis visais prašyme nurodytais faktiniais duomenimis²⁸, o eksportuojančios valstybės narės muitinės turi teisę remiantis Protokolo Nr. 3 32 straipsnio 3 dalimi atlikti visus, jų nuomone, būtinius patikrinimus²⁹. Eksportuotojas pagal Protokolo Nr. 3 28 straipsnio 1 dalį įpareigojamas mažiausiai trejus metus saugoti visus dokumentus, reikalingus įrodyti prekių kilmę.

28 – Žr. Reglamento Nr. 2700/2000 vienuoliktą preambulos konstatuojamosios dalies punktą, nurodantį Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto naujos redakcijos aiškumą.

29 – Šie patikrinimai, kaip paaiškėja iš Protokolo Nr. 3 32 straipsnio 1 dalies, gali būti atliekami *visų sąlygų* pagal šį protokolą įvykdymui patikrinti.

50. Taigi, atsižvelgus į eksportuotojo pareigą saugoti dokumentus, darytina išvada, jog kompetentingos institucijos įrodinėjimo pareiga priklauso ir nuo bendradarbiavimo su eksportuotoju. Jeigu eksportuotojas pažeisdamas teisės aktų nustatytą pareigą neišsaugo dokumentų, reikalingų įrodyti prekės kilmę, muitinė *niekaip* negali įrodyti, ar nurodyti duomenys yra klaidingi ar teisingi. Tokiu atveju būtų neteisinga įrodinėjimo pareigą priskirti muitinėms. Remiantis nusistovėjusia teismo praktika Europos Bendrija neatsako už importuotojų tiekėjų neteisingų veiksmų žalingas pasekmes³⁰.

51. Jeigu eksportuotojo anksčiau nurodytų duomenų patikrinimo negalima atlikti dėl to, kad jis neišsaugojo reikalingų dokumentų ir taip pažeidė jam nustatytą įsipareigojimą, tuomet įrodinėjimo pareigos perkėlimas būtų pagrįstas. Tokiu atveju būtent skolininkui (mokesčių mokėtojui) tektų pareiga įrodyti remiantis Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečiosios pastraipos naujos redakcijos pirma dalimi, t. y. jis privalėtų įrodyti, kad trečiųjų šalių institucijų prekių judėjimo sertifikatas EUR.1 buvo išduotas

remiantis teisingais eksportuotojo pateiktais faktiniais duomenimis. Neteisingas eksportuotojo elgesys arba klaida laikytini įprasta mokesčių mokėtojo verslo rizika ir verslo santykiuose negali būti laikomi nenumatytais. Jeigu mokesčių mokėtojas neturi įtakos kitų sutarties šalių elgesiui, jis gali jas laisvai pasirinkti ir imtis tinkamų priemonių išvengiant jų netinkamo elgesio rizikos, pavyzdžiui, numatydamas atitinkamas išlygas sutartyse arba apdrausdamas šią riziką³¹. Taip mokesčių mokėtojui priskyrus įrodinėjimo pareigą, „jis neatsakys už blogą sistemos funkcionavimą“³².

52. Be to, įrodinėjimo pareigos perkėlimas tuo atveju, kai eksportuotojas, pažeisdamas teisės aktų nustatytą pareigą, neišsaugojo reikalingų dokumentų, yra suderinamas su Bendrijos įstatymų leidėjo siekiu išvengti pažeidimų ir apgavysčių, kai prekės įvežamos taikant preferencinį režimą³³. Priešingu atveju, galėtų atsirasti paskata Bendrijos biu-

31 — Šiuo klausimu žr. sprendimą *Pascal & Filhos* (minėtas 24 išnašoje, 59 punktas) ir 2002 m. liepos 11 d. Sprendimą *Käseri Champignon Hofmeister* (C-210/00, Rink. p. I-6453, 80 punktas); pastarasis susijęs su neteisingų paaiškinimų teikimu siekiant eksporto leidimų.

32 — Žr. Reglamento Nr. 2700/2000 preambulės vienuoliką konstatuojamąją dalį, pagal kurią, taikant Muitinės kodekso naują 220 straipsnio 2 dalies b punkto redakciją, reikia vengti mokesčių mokėtojui priskirti atsakomybę dėl blogo sistemos funkcionavimo, susijusio su trečiosios šalies institucijos klaida.

33 — Žr. Reglamento Nr. 2700/2000 preambulės antrą konstatuojamąją dalį. Šiuo klausimu taip pat žr. Reglamento Nr. 2913/92 preambulės aštuntą konstatuojamąją dalį bei 2005 m. balandžio 14 d. Sprendimą *Käseri Champignon Hofmeister* (C-385/03, Rink. p. I-2997, 27 ir 28 punktai) ir sprendimą *Käseri Champignon Hofmeister* (minėtas 31 išnašoje, 60 punktas); pastarasis susijęs su eksporto leidimų sistema.

30 — Sprendimas *Pascal & Filhos* (minėtas 24 išnašoje, 59 punktas).

džeto sąskaita piktnaudžiauti preferenciniu režimu ir nuslėpti tokį piktnaudžiavimą, sunaikinant prekių kilmės įrodymui reikalingus dokumentus. Italijos ir Nyderlandų vyriausybės tai teisingai nurodė proceso Teisingumo Teisme metu.

vykdo išieškojimą išleidus prekes. Remiantis visuotinai pripažintomis procesinės teisės taisyklėmis, tokiam mokesčių mokėtojui turėtų būti perkelta pareiga įrodyti Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečiosios pastraipos naujos redakcijos antros dalies prasmę.

Dėl Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečiosios pastraipos naujos redakcijos antros dalies: įrodinėjimo pareiga „žinojimo arba turėjimo žinoti“ atveju

55. Bendrijos teritorijoje gyvenančiam mokesčių mokėtojui sunkiai pavyktų įvertinti arba net įrodyti, koks buvo trečiosios šalies kompetentingos institucijos *vidinis žinojimo lygis*, išduodant prekių judėjimo sertifikatą EUR.1. Pažymėtina, kad mokesčių mokėtojas, kaip ir kiekvienas trečiasis asmuo, neturi galimybės susipažinti su atitinkamų institucijų vidiniais dokumentais.

53. Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečiosios pastraipos naujos redakcijos antra dalis numato išimtį iš šios pastraipos pirmos dalies. Įstatymine klaidos prezumpcija, numatyta šios pastraipos antroje dalyje, visų pirma galima remtis tuomet, kai sertifikatą išdavusios institucijos žinojo arba turėjo žinoti, jog prekės neatitiko reikalavimų dėl preferencinio režimo taikymo.

56. Tačiau reikia atkreipti dėmesį į tai, kad Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečiosios pastraipos naujos redakcijos antra dalis taikoma tais atvejais, kai yra *akivaizdu*, jog trečiųjų šalių institucijos žinojo arba turėjo žinoti atitinkamas aplinkybes. Tai gali būti tik tokios aplinkybės, kurių nereikia įrodyti remiantis trečiųjų šalių institucijų vidiniu žinojimo lygiu arba vidine organizacine struktūra. Pavyzdžiui, jeigu atitinkamoje trečiojoje šalyje nėra jokių ginčijamos prekės produkcijai reikalingų

54. Įprastai šia išimtimi remiasi tas mokesčių mokėtojas, kurio atžvilgiu importo muitinės

įrenginių, tai akivaizdu, kad tokios prekės kilmės negalima pagrįsti trečiosios šalies išduodamu sertifikatu³⁴. Taigi iš mokesčių mokėtojo galima reikalauti įrodyti tokius arba panašius faktinius duomenis³⁵.

trečiojoje pastraipoje nurodytomis sąlygomis, yra priskiriama įrodinėjimo pareiga.

57. Tokiomis aplinkybėmis galima taikyti įrodinėjimo pareigos paskirstymą, remiantis bendromis procesinės teisės taisyklėmis; pareigos įrodyti perkėlimas kitam nėra būtinas.

Tačiau jeigu eksportuotojas, pažeisdamas jam tenkančią pareigą, neišsaugojo jo eksportuojamų prekių kilmei įrodyti reikalingų dokumentų, mokesčių mokėtojui tenka pareiga įrodyti, kad trečiosios šalies institucijų prekių judėjimo sertifikatas EUR.1 buvo išduotas remiantis teisingais faktiniais duomenimis.

Tarpinė išvada

58. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąją prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo klausimą reikia atsakyti taip:

D — Dėl ketvirtąjo prejudicinio klausimo: Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto originalios redakcijos aiškinimas

Tam, kas remiasi naujos redakcijos Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto

59. Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia dėl Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto originalios redakcijos aiškinimo. Į šį klausimą reiktų atsakyti tik tuo atveju, jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas. Kadangi atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą atsakoma teigiamai ir šiuo atveju taikoma Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto nauja redakcija, į ketvirtąjį klausimą atsakyti nereikia.

34 — Vien faktas, kad trečiosios šalies institucijos, kaip yra šiuo atveju, nevykdė eksportuotojų patikrinimų ir nereikalavo atitinkamų dokumentų, neleidžia daryti prielaidos, jog šios institucijos *akivaizdžiai* žinojo ar turėjo žinoti, jog eksportuojamos prekės neatitinka preferencinio režimo sąlygų.

35 — Kaip dar vieną pavyzdį žr. sprendime *Ilumitrónica* (minėtas 10 išnašoje, 49–52 punktai) pateiktas aplinkybės.

VI — Išvada

60. Remdamasi išdėstytais argumentais, siūlau Teisingumo Teismui į *Gerechtshof Amsterdam* prejudicinius klausimus atsakyti taip:

- „1. 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, iš dalies pakeisto 2000 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2700/2000, 220 straipsnio 2 dalies b punktas taikomas ir iki šio reglamento įsigaliojimo atsiradusiai skolai muitinei, kurios atžvilgiu buvo pradėtas išieškojimas išleidus prekes.
2. Kai atlikus patikrinimą išleidus prekes, jų judėjimo sertifikate EUR.1 nurodyta prekių kilmė negali būti tiksliai patvirtinta, šis sertifikatas turi būti laikomas „neteisingu sertifikatu“ Muitinės kodekso, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 2700/2000, 220 straipsnio 2 dalies b punkto antrosios pastraipos prasme.
3. Tam, kas remiasi Muitinės kodekso naujos redakcijos 220 straipsnio 2 dalies b punkto trečiaja pastraipa, tenka pareiga pateikti įrodymų, kad šioje nuostatoje nustatytos sąlygos yra įvykdytos.

Tačiau jeigu eksportuotojas, pažeisdamas jam tenkančią pareigą, neišsaugojo eksportuojamų prekių kilmei įrodyti reikalingų dokumentų, mokesčių mokėtojui tenka pareiga įrodyti, kad sertifikatas EUR.1, išduotas trečiosios šalies valdžios institucijų, buvo pagrįstas tiksliais faktiniais duomenimis.